

BOEKBESPREKING

Moderne Zahnärztliche Kronen- und Brückenarbeiten, door
dr. Med. Karl Häupl en Ingjald Reichborn-Kjennerud. 232 pag. 233 figuren.

Berlin 1929. Hermann Meusser. Geb. 25.— R. M.

Dit boek is, zeggen de auteurs in hun voorwoord, v.n.l. bestemd voor practici. Het ligt in hunne bedoeling het maken van bepaalde typische apparaten, (kronen of bruggen) tot in ieder détail nauwkeurig te beschrijven. Modificaties hiervan kunnen door den practicus zelf dan wel worden uitgewerkt. Evenwel, kroon- en brugwerk, betogen de schrijvers, omvat niet alleen technische, maar óók biologische problemen. Zij achten derhalve een schets van de biologische fundeering van den bruggenbouw in een boek als dit op haar plaats. Natuurlijk is ook voor dit standpunt wat te zeggen. Het is mij echter niet mogelijk de gedachte uit mijn hoofd te zetten, dat hier andere factoren een rol hebben gespeeld. Häupl en Kjennerud zijn beide docent aan de tandheelkundige hoogeschool te Oslo, zij zijn in de particuliere practijk geassocieerd, zij zijn gezworen kameraden Häupl is bioloog, Kjennerud is technicus. Zij ontkomen niet aan de verdenking, dat zij een boek samen hebben *willen* schrijven. Gegeven deze twee auteurs, moest de opzet van *dit* boek het resultaat zijn. Achteraf rationaliseeren zij de hieruit volgende opname van een inleidend hoofdstuk van \pm 35 pagina's hoofdzakelijk over het parodontium. Ik betwijfel of iemand, behalve de auteurs, deze samenvoeging noodzakelijk acht.

De hoofdindeeling van het boek wordt nu aldus:

Algemeen gedeelte:

- A. De biologische grondslagen van brugwerk.
 - I Anatomie van het parodontium.
 - II Physiologie van het parodontium.
 - III Pathologie van het parodontium.

B. De technische grondslagen van brugwerk.

I Het gieten.

II Het soldeeren.

III. Gebruikelijke warmtebronnen.

C. Modelleeren van tandkronen.

Speciaal deel:

A. Kroonwerk.

I Stift en ringstiftkronen.

II. Bandkronen.

B. Brugwerk.

I Indicaties.

II Vaste bruggen.

III Losse bruggen.

IV Gecombineerde bruggen.

V Schroefbruggen.

Hierop volgen nog een paar hoofdstukjes over het afwerken, inzetten en repareren, terwijl in een aanhangsel van drie pagina's over bevestigingsapparaten voor losse tanden wordt gesproken.

Aan eene waardeering van de in het algemeene deel onder A te berde gebrachte, de biologische grondslagen, behoef ik mij niet te wagen. Reeds niet omdat ik, zooals gezegd, het noodzakelijk verband in dit leerboek ontken, dan, omdat ik mij hiertoe niet bevoegd acht, en bovendien omdat over de rest zooveel notities op mijn kladbriefje staan. Eenige ervan dien ik over te schijven, tot motiveering van het straks uit te spreken oordeel. Om te beginnen een zin van: (blz. 56) „Die Legierungen können eine verschiedenartige Zusammensetzung aufweisen: sie können erstens aus Kristallen der einzelnen Metalle bestehen, zweitens aus Mischungskristallen von verschiedenen Metallen, drittens aus chemischen Verbindungen zwischen verschiedenen Metallen, viertens aus eutektischen Legierungen und fünftens aus einem Gemisch der unter eins bis vier genannten Arten”, waar aan nog de noot is toegevoegd: „Eutektika sind Legierungen, deren Schmelzpunkt niedriger liegt als der der Metalle, aus der sie bestehen.”

De zin is een conglomeraat van slordigheden; de ter opheldering toegevoegde noot, een onjuiste mededeeling. blz. 48—49.

Bij gietapparaten en warmtebronnen..... „*sei erwähnt, dass* man besonders vorsichtig zu Werk gehen muss, wenn man als Wärmequelle eine Gassauerstofflampe benutzt, da der Sauerstoff wegen seiner hohen Temperatur die unedlen Bestandteile der Legierung leicht angreifen kann. Ook dit is een slordige onjuistheid of een onjuiste slordigheid.

Blz. 49. „Durch Anwendung später zu beschreibender Lötmit-
tel gelingt es, die dem Schmelzen des Metalles hinderlichen
Oxyde und andere Verunreinigungen zu entfernen”.

Dit zou er op door kunnen als voor Lötmiddel (in het Duitsch)
vloeimiddel, voor Schmelzen, vloeien, en voor entfernen, onschad-
elijk maken stond.

Blz. 54. Bij soldeeren... „*musz natürlich das dritte Metall*
einen tieferen Schmelzpunkt — einen etwa 200° tieferen — als
die beiden zu vereinigenden Metalle haben.”

De bewering is grof onvolledig; (waarschijnlijk óók uit slor-
digheid, misschien ook uit onwetendheid). De „Begründung”
voor een verschil van 200° is noch door de practijk noch door
de theorie te leveren; een veel kleiner verschil tusschen liquidaal
punt van het soldeer, en solidaal van het te soldeeren metaal
is dikwijls voldoende.

Blz. 58. „Was nun die reduzierenden Lötmittel anlangt, so
binden diese Stoffe, die Metalloxyde chemisch. Zu ihnen gehö-
ren... Beim Löten verbrennen diese Stoffe und die freiwerden-
den Kohlenstoffe verbinden sich mit dem Oxyd zu Kohlenoxyd
oder Kohlensäure.”

Blz. 60: „Zum Schmelzen von Platin ist ein Gemisch von Luft
und Sauerstoff notwendig, der aus einer komprimierten Stahl-
flasche geliefert wird.”

Slordig, slordig en nog eens slordig!

't Zou niet moeilijk zijn zoo nog wat bloempjes te garen, maar
vervelend wordt het stellig. De collectie is trouwens voldoende.

Het boek is, volgens de schrijvers, herhalen wij, v.n.l. voor prac-
tici geschreven. Dit zij een troost! Practici, n.l. met eenige er-
varing zullen zich door de talrijke, in hun soort gesignaleerde,
onjuistheden niet in de war laten brengen.

Onervarenen, studenten b.v., zouden erover kunnen struikelen.

Bilijkheidshalve dient gezegd, dat het speciale deel aanmerke-
lijk beter is dan het algemeene. Omdat de schrijver deze stof beter
beheerschte, wellicht? Dit speciale deel maakt meer den indruk
van eigen werk; het algemeene, wekt die van niet-verwerkte,
tweede-hands wijsheid.

Uit den aard der zaak valt over de keuze der door schrijvers

aanbevolen methodes niet te twisten. Het is hun recht die te beschrijven, welke hun het doelmatigst schijnen. Wél zouden ook hier op de details der beschrijving aanmerkingen zijn te maken.

Een paar vragen slechts: zijn figuren 89 en 92 geen vergissing in hun verregaande onduidelijkheid op het essentiele punt? Beschrijft de Goslee-Schoolmaster de kronen van Goslee niet veel en veel beter dan de auteurs hier op pag. 102?

Toch bevat dit boek veel goeds, maar het moet zeer kritisch gelezen worden. Het is goed bedoeld en kan, bij herdruk, nog eens een goed boek worden als de schrijver van het technisch gedeelte heeft geleerd zich nauwkeurig rekenschap te geven van wat hij wil zeggen en zich meer moeite geeft.

Druk, papier, de groote meerderheid der figuren en de overige uiterlijke verzorging zijn uitstekend. B: R. B.

Koller, Karl Christian: *Abnehmbare Brücken und gestützte Prothesen*. 472 pag. 548 figuren. Berlin 1929. Hermann Meusser, Geb. 48.— R. M.

Dit boek is óók voor practici geschreven. Het vormt met het hierboven besprokene een geweldige tegenstelling; zoowel in opvatting als in uitwerking. Het behandelt een zeer groot aantal methodes tot in finesses, opdat de practicus uit kan zoeken wat hem voor een gegeven geval het best lijkt. Theorie is eraan vreemd; techniek is wat de klok slaat; de modernste techniek inbegrepen; tot het zelfmaken van de meest gebruikelijke verankeringen en drukbrekers toe.

Men kan zich tegenover dit boek ook kritisch stellen en aanleiding tot opmerkingen vinden, maar het lokt er niet toe uit. Zij mogen ook achterwege blijven m.i. Een ongunstig oordeel dient toch met minstens enkele „bewijzen” aannemelijk te worden gemaakt. Bij een gunstig oordeel is dit minder noodig en natuurlijk ook veelal onmogelijk. En mijn oordeel over dit boek is zeer gunstig! Houdt men in het oog, dat dit een techniekboek wil zijn en geen handboek der prothetiek, dan kan men slechts bewondering hebben voor dit uitnemende werk.

Uitnemend in volledigheid, in systematiek en in schrijfwijze. De schrijver moet niet alleen een goed technicus, maar ook een goed leermeester zijn.

Ik zou dit boek niet graag meer willen missen.

B. R. B.

Loos Dr. Anton. *Die Guszklammer*, ihre Technik und zweckentsprechende Verwendung in der zahnärztlichen Prothetik (40 pag. 91 fig.) is een separatafdruk van het den belangstellenden bekende artikel uit het Vierteljahrsschrift für Zahnheilkunde en is voor 3 R. M. door Meusser verkrijgbaar gesteld.

B. R. B.

Tandheelkundig Jaarboekje 1900. Veertiende Jaargang. Ned. Mij. tot bevordering der Tandheelkunde.

„De moderne organisatie van onze zaken, deskundig en ervaren personeel en vooral onze ongeëvenaarde”

Het rechtgeaarde maatschappij-lid, dat zich zooeven heeft gezet tot kennisneming van zijn nieuwste Jaarboekje staat op het punt dit zelfbewuste Mij.-enthousiasme met gepaste ingenomenheid tot het zijne te maken, als hij verder lezende ontwaart, dat niet het Hoofdbestuur doch een onbevoegde aan de keerzijde van het titelblad het woord tot hem richt vanaf de plaats, die in elk ordentelijk boek onbedrukt wordt gelaten.

De moderne organisatie van het Jaarboekje verdraagt blijkbaar geen blanke pagina's tusschen de verschillende rubrieken en zoo is ook de inhoud doorregen met mededeelingen, die, hoe belangrijk ook voor de diverse auteurs, met den zakelijken inhoud in geen enkele betrekking staan.

Heeft men zich eenmaal heengezet over deze pacifieke penetratie, dan wachten den lezer weinig verrassingen meer. Het stereotype voorwoord vermeldt geen wijzigingen of aanvullingen, al vindt de naarstige zoeker als nieuwe toevoeging „de namen van plaatsen waar van gemeentewege in systematische schooltandverzorging wordt voorzien,” zoomede de namen der daaraan verbonden tandartsen.

Voor het overige bevat het roode boekje de geijkte rubrieken, de Maatschappij en het overige vereenigingsleven betreffende, benevens de welig gedijende adreslijsten.

Als bespiegeling van de vorderingen der verkeerstechniek vindt de internationaal georiënteerde en haastig aangelegde collega aan het slot een opgave van de tarieven van den vliegdiensd van K. L. M.

Wij behoeven zeker niet de verwachting uit te spreken, dat deze periodieke uiting van den ijver, aan het secretariaat bij voortduring betracht, een evenredig nut voor de leden zal afwerpen; al zijn eenige onvolkomenheden blijkbaar de contrôle ontsnapt.

B.